

Nederlands Netwerk Fertilitieitspreservatie

Vruchtbaarheid & Borstkanker

informatie voor vrouwelijke patiënten

Deze folder is bedoeld voor vrouwen die zich zorgen maken over de gevolgen van de behandeling van borstkanker op hun vruchtbaarheid. Wij hopen dat u na het lezen van de informatie beter begrijpt wat de gevolgen van uw behandeling voor uw vruchtbaarheid kunnen zijn, en welke mogelijkheden er zijn om te proberen uw vruchtbaarheid te sparen.

Sommige behandelingen van borstkanker hebben een nadelige invloed op de vruchtbaarheid. Het is raadzaam om voorafgaand aan de behandeling van borstkanker met uw internist-oncoloog te bespreken wat de verwachtingen en kansen zijn dat in uw geval de vruchtbaarheid gespaard blijft.

De ernst van de schade die een behandeling van borstkanker aan de vruchtbaarheid kan aanrichten hangt onder andere af van:

- uw leeftijd
- soort en dosis chemotherapie
- uw vruchtbaarheid voorafgaand aan de behandeling

Hieronder worden per behandeling van kanker de gevolgen voor de vruchtbaarheid besproken. Houdt u er rekening mee dat vaak een combinatie van verschillende behandelingen nodig is, voor een zo groot mogelijk effect.

1) Operatie

Een borstoperatie heeft geen nadelig effect op de vruchtbaarheid.

2) Bestraling

Bestraling van de borst heeft geen nadelige effect op de vruchtbaarheid, omdat de voortplantingsorganen (eierstokken en baarmoeder) niet in het gebied liggen dat bestraald wordt.

3) Chemotherapie

Chemotherapie is een behandeling met medicijnen (cytostatica) die de celdeling remmen of cellen doden. Chemotherapie doodt met name zich snel delende cellen, zoals kankercellen. Maar ook gezonde cellen zoals haarproducerende cellen, worden door de cytostatica beschadigd.

Chemotherapie werkt door het hele lichaam, waardoor de schadelijke stoffen ook terecht komen in de eierstokken.

De schade die ze daar aanrichten, kan leiden tot tijdelijke of definitieve onderbreking van de menstruele cyclus. Ook wanneer de normale menstruele cyclus na de chemotherapie doorgaat, bestaat de kans dat u vervroegd in de overgang komt en dus onvruchtbaar wordt. De internist-oncoloog zal met u bespreken welke gevolgen de chemotherapie heeft voor uw vruchtbaarheid.

4) Hormoontherapie

Bij een hormoongevoelige vorm van borstkanker groeit de kanker onder invloed van vrouwelijke hormonen (progesteron en oestrogeen). Deze hormonen hechten zich aan de tumorcellen waardoor de tumorcellen gaan groeien. Hormoontherapie heeft als doel ervoor te zorgen dat de hormonen geen effect hebben op de tumorcellen. Er zijn twee typen hormoontherapie, met een verschillend effect op de vruchtbaarheid:

Een hormoontherapie die de werking van vrouwelijke hormonen op de tumor verkleint

Deze hormoontherapie wordt meestal minimaal twee tot vijf jaar voorgeschreven. Soms zelfs nog langer. U mag tijdens de therapie niet zwanger worden. Dit betekent dat u pas na de periode van vijf jaar aan een zwangerschap kunt beginnen. Door de hogere leeftijd is de kans op zwangerschap tegen die tijd waarschijnlijk lager geworden. De hormoontherapie zelf is niet schadelijk voor de vruchtbaarheid.

Een hormoontherapie die de hoeveelheid vrouwelijke hormonen in het lichaam verlaagt

Deze therapie is alleen mogelijk voor vrouwen die nog niet in de overgang zijn. U wordt hierbij kunstmatig in de overgang gebracht. Dit kan op twee manieren:

- Door de eierstokken met een operatie te verwijderen of te bestralen. Door deze ingreep raken vrouwen blijvend in de overgang.
- Door hormoonpreparaten toe te dienen die ervoor zorgen dat de eierstokken geen hormonen meer aanmaken. Hierdoor krijgt de tumorcel weinig prikkels om te gaan groeien. De onderbreking van de menstruele cyclus is tijdelijk, zo lang als de toediening van de hormoonpreparaten plaatsvindt.

5) Immunotherapie

Aangenomen wordt dat immunotherapie geen directe invloed heeft op de vruchtbaarheid. Echter, het wordt afgeraden zwanger te worden tijdens de behandeling met immunotherapie. Omdat deze vaak 1 jaar duurt, kan een vrouw pas later aan een zwangerschap beginnen. Door de hogere leeftijd is de kans op zwangerschap tegen die tijd kleiner.

Kinderwens en vruchtbaarheidssparende behandelingen

Niet alle vrouwen zijn na een behandeling van borstkanker verminderd vruchtbaar of blijvend onvruchtbaar. Soms zijn er nog genoeg eicellen aanwezig en herstelt de functie van de eierstokken zich. In dat geval kan een vrouw, óók als ze kanker gehad heeft, via de natuurlijke weg zwanger worden.

De kans op behoud van de vruchtbaarheid is afhankelijk van uw leeftijd en welke behandeling u zult ondergaan. Het is dus verstandig om voordat u de kankerbehandeling begint met uw internist-oncoloog te bespreken wat de gevolgen zijn voor de vruchtbaarheid.

U kunt ervoor kiezen een vruchtbaarheidssparende ingreep vóór de behandeling van borstkanker te ondergaan. U kunt er ook voor kiezen om geen stappen te ondernemen om de vruchtbaarheid zo veel mogelijk te sparen. In dat geval laat men de natuur zijn gang gaan, ook wel 'wait and see' genoemd.

Het is belangrijk te weten dat het sparen van de vruchtbaarheid niet voor iedereen mogelijk is. Dat hangt onder andere af van uw leeftijd, of u wel of geen partner heeft en van uw behandeling.

Het is raadzaam dit goed te overleggen met uw internist-oncoloog.

Op dit moment zijn er de volgende mogelijkheden om de vruchtbaarheid te sparen:

- **Invriezen van embryo's***

Hierbij worden via in vitro fertilisatie (IVF) eicellen en zaadcellen in het laboratorium bij elkaar gebracht. Als hieruit embryo's ontstaan worden ze ingevroren en bewaard. Als uw behandeling is afgerond en u kinderwens heeft maar onvruchtbaar bent geworden, kunnen de embryo's worden ontdooid en teruggeplaatst in uw baarmoeder.

- **Invriezen van eierstokweefsel***

Bij deze behandeling wordt een van uw eierstokken operatief verwijderd en in kleine stukjes ingevroren. Als uw behandeling is afgerond en u kinderwens heeft maar onvruchtbaar bent geworden, kunnen de stukjes worden ontdooid en teruggeplaatst in de achtergebleven eierstok, in de hoop dat ze weer gaan functioneren. Deze behandeling is nog experimenteel, en wordt alleen in onderzoeksverband uitgevoerd.

- **Invriezen van eicellen**

Hierbij worden na hormonale stimulatie eicellen uit de eierstok verwijderd en ingevroren. Als uw behandeling is afgerond en u kinderwens heeft maar onvruchtbaar bent geworden, kunnen de eicellen worden ontdooid en bevrucht. Deze behandeling is nog experimenteel en wordt alleen in onderzoeksverband uitgevoerd.

- **Onderdrukken van de werking van de eierstokken**

Door toediening van antihormonen (GnRH-analoog) wordt de werking van de eierstokken onderdrukt, waardoor ze minder gevoelig zijn voor schade door de behandeling. Vraag uw arts naar de mogelijkheden. Deze behandeling is nog experimenteel en wordt mede in onderzoeksverband toegepast.

*Folders over deze behandelingen zijn verkrijgbaar bij uw medisch centrum.

Mogelijkheden om uw kinderwens te vervullen, na de behandeling

Als na de behandeling van borstkanker blijkt dat u onvruchtbaar bent geworden, kunt u de volgende opties overwegen om een gezin te stichten: eiceldonatie, adoptie. Vraag in uw medisch centrum naar de mogelijkheden.

Voor meer informatie over behandelingen van kanker
www.oncoline.nl

Voor meer informatie over fertiliteitspreservatie:
www.nnf-info.nl

Deze folder is tot stand gekomen met financiering van:

